

вери пред Добродетелната дружина, че братът на Козма Тричков в Сърбия и неговите наследници са покойници, за да се приведат оставените им средства на училището във Враца. В отговор на това Добродетелната дружина на 12 май 1885 г. изпраща приходът от наема на къщата в Букурещ в размер на 23 855 франка и равностойността на 60-те жълтици (наследство на починалите сродници в Сърбия) - 18 485 франка на Министерството на народното просвещение в София. От своя страна Министерският съвет постановява на врачанската община да се дава само лихвата от внесените в БНБ средства, от които е образуван фонд, чийто доход за вечни времена ще се ползва за поддържане на училищата във Враца.²⁵

Врачани и след Освобождението продължават да настояват и двамата стипендианти от фонда на Козма Тричков да бъдат от техния град. В 1888 г. врачанският митрополит Константин се обръща към Иван Ев. Гешов, за да помоли от негова страна г.Евлоги, „душата на Благодетелната дружина, щото и двете стипендии да се дадат тая година и занаяпред да следва да се дават изключително на младежи от Враца“, като обосновава искането си с обстоятелството, че „родното място на принопамятний Козма Тричков... не се е радвало нито днес се радва на вниманието на българското правителство. На много места из Отечеството ни, държавното съкровище излива щедри милости било за съграждане нови училища, било за изпращане на заслужили и незаслужили лица за образование в странство. Подобно нещо за Враца се е отказвало.“²⁶ И двамата младежи, за които ходатайства митрополит Константин стават стипендианти и завършват - Христо Йорданов - химия, а Ангел Диков - медицина.

Но очевидно искането и двамата стипендианти да бъдат винаги от Враца не се възприема, защото през 1894 г. врачанският общински съвет и училищно настоятелство разискват вместо един, врачанската стипендия да обслужва двама младежи, които да си доплащат. Това не се приема, тъй като надделява разбирането, че "последната воля на завещателя е единият да е от Враца и не може да се дели". Тогава стипендията се отдава на Андрю Кръстев, за да следва педагогика и след завършването си поне 3 години да учителства в града.²⁷

През 1894-1895 г. във Враца е построено ново голямо училище. Когато врачанският общински съвет обсъжда въпроса за неговия патрон, общинският съветник Иванчо Младенов, по-сетнешен щедър дарител (предоставил собствено място и средства за построяването на прогимназия във Враца и основател на фонд "Прибежище" за издръжката на студенти в странство по технически, медицински и педагогически науки²⁸), предлага това да е Козма Тричков. Макар, че имало и други предложения за Неофит, Паисий и Софроний, то кметът на града Коста Бошнаков, признава, те че са "принесли полза на целия български народ и ще се наградят от него, но единичния заслужил за града Враца е Козма Тричков" и поддържа училището да носи неговото име. Съветът, като взема предвид, че Козма Тричков щедро е подарил на училищното настоятелство повече от 40 хил.лв. капитал, вложен в БНБ, от лихвите на който то се ползва годишно, че от неговия завещан капитал се издържат постоянно двама младежи в странство, че освен това той е завещал и други богатс-